

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

**MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE
RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG
POSTROJENJA I MREŽE**

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

HEP Opskrba d.o.o.

Seminar

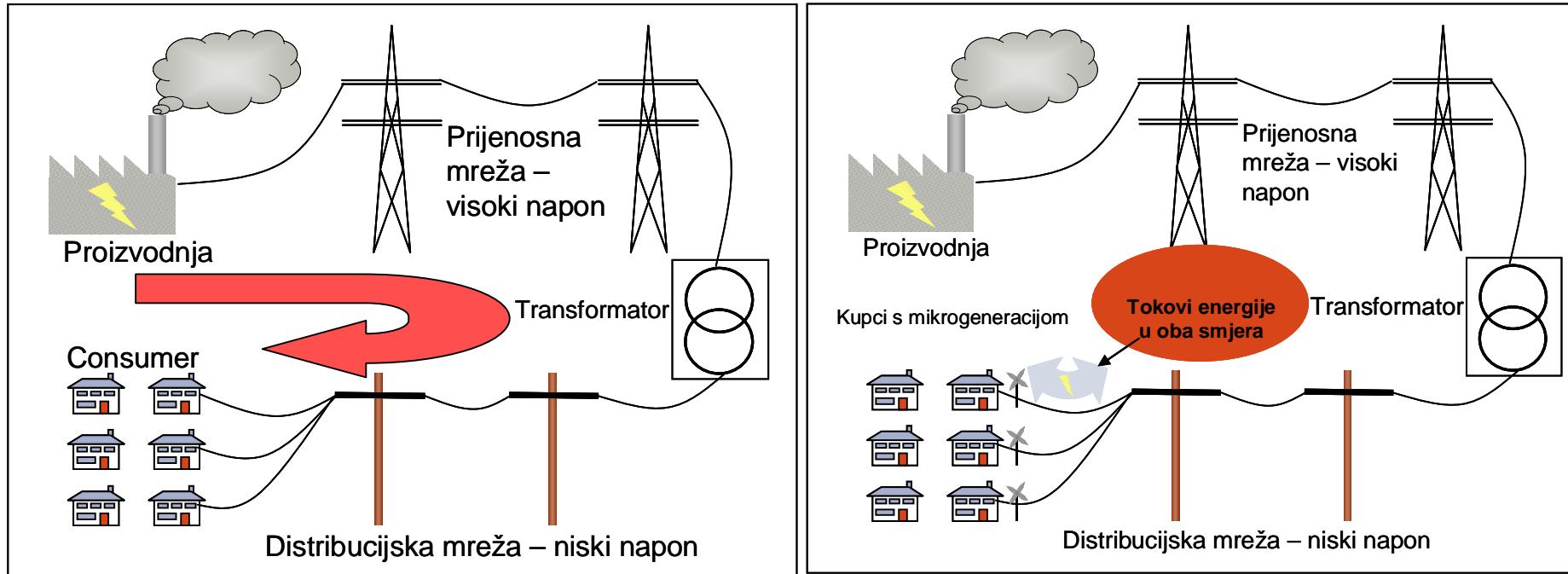
**IZVORI ELEKTRIČNE ENERGIJE U DISTRIBUCIJSKOJ MREŽI
IZAZOV ZA VOĐENJE POGONA, ZAŠTITU, MJERENJA I KOMUNIKACIJE**
Zagreb, 1. listopada 2009.

SADRŽAJ

- *Inteligentne mreže*
- *Dinamika uvođenja distribuiranih izvora u okruženju i Hrvatskoj*
- *Stjecanje statusa povlaštenog proizvođača*
- *Mjerenje električne energije*

Inteligentna mreža- tehnološka platforma

Centralizirana proizvodnja [L8]

Cilj EU do 2020.g.: povećati udio obnovljive energije za 20%, poboljšati energetsku učinkovitost za 20%, smanjiti emisiju stakleničkih plinova za 20%.

Distribuirana proizvodnja [L8]

Direktiva EC 72/2009

- Osnova razvoja internog tržišta električne energije je implementacija aktivne prijenosne i distribucijske mreže u vidu “Inteligentnih mreža” (eng. Smart grids).
- Intelligentne mreže predstavljaju tehnologiju koja omogućava učinkovitije upravljanje mrežom. Članice se potiču da moderniziraju distribucijsku mrežu kroz uvođenje Intelligentnih mreža na način da potiču decentraliziranu proizvodnju i energetsku učinkovitost.
- Kako bi promovirale energetska učinkovitost Članice/regulatorna tijela će preporučiti elektroprivrednim poduzećima da optimiraju korištenje energije uvođenjem npr. *usluga upravljanja energijom, razvojem inovativnih tarifnih modela, uvođenjem Intelligentnih mjernih sustava ili Intelligentnih mreža* (Direktiva, čl.3(11)).

SADRŽAJ

- *Inteligentne mreže*
- *Dinamika uvođenja distribuiranih izvora u okruženju i Hrvatskoj*
- *Stjecanje statusa povlaštenog proizvođača*
- *Mjerenje električne energije*

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Dinamika uvođenja distribuiranih izvora

Zemlja	Netoproizvodnja el.energije (TWh)					Potrošnja (TWh)	(OOI+HE)/Potrošnja (%)	RES-E 2010.g. 2001/77/EC; 2006/108/EC
	NE	TE	HE	OOI	Uk.			
Njemačka	133,2	366,0	24,4	60,4	584,0	555,9	15,3	12,50%
Španjolska	52,7	162,4	29,9	32,7	277,7	268,0	23,4	29,40%
Italija	0,0	253,5	38,5	9,3	301,3	339,8	14,1	25,00%
Nizozemska	4,0	87,4	0,0	8,0	99,4	117,0	6,8	9,00%
Francuska	418,6	55,0	63,2	7,9	544,7	480,3	14,8	21,00%
Danska-zapad	0,0	16,4	0,0	7,1	23,6	21,8	32,6	29,00%
Portugal	0,0	78,4	10,2	6,1	44,7	51,6	31,6	39,00%
Belgija	45,9	33,7	1,7	3,6	84,9	89,9	5,9	6,00%
Grčka	0,0	47,6	3,4	1,5	52,5	55,7	8,8	20,10%
Mađarska	13,8	21,8	0,2	1,5	37,3	41,3	4,1	
Švicarska	26,3	2,1	36,4	1,1	65,9	61,9	60,6	
Poljska	0,0	145,1	2,7	0,6	148,4	142,2	2,3	
Češka	24,6	54,0	2,5	0,3	81,4	64,7	4,3	
Slovačka	14,2	7,1	4,5	0,3	26,1	27,6	17,4	
Luksemburg	0,0	2,9	0,9	0,1	3,9	6,8	14,7	5,70%
Austrija	0,0	21,0	34,8	0,0	63,8	67,4	51,6	78,10%
Rumunjska	7,1	33,7	15,6	0,0	56,4	54,1	28,8	33,00%
Srbija	0,0	29,0	9,9	0,0	38,9	39,9	24,8	
Bugarska	13,6	22,1	2,4	0,0	38,2	33,1	7,3	11,00%
Slovenija	5,4	4,8	2,8	0,0	13,1	13,4	20,9	
Bosna i Herceg.	0,0	7,8	4,0	0,0	11,8	11,2	35,7	
Hrvatska	0,0	6,7	4,4	0,0	11,1	17,4	25,3	
Makedonija	0,0	5,0	1,1	0,0	6,1	8,6	12,8	
Crna Gora	0,0	0,8	1,3	0,0	2,1	4,7	27,7	
UCTE (2007.g.)	759,4	1407,3	294,7	137,2	2606,6	2564,9	16,8	

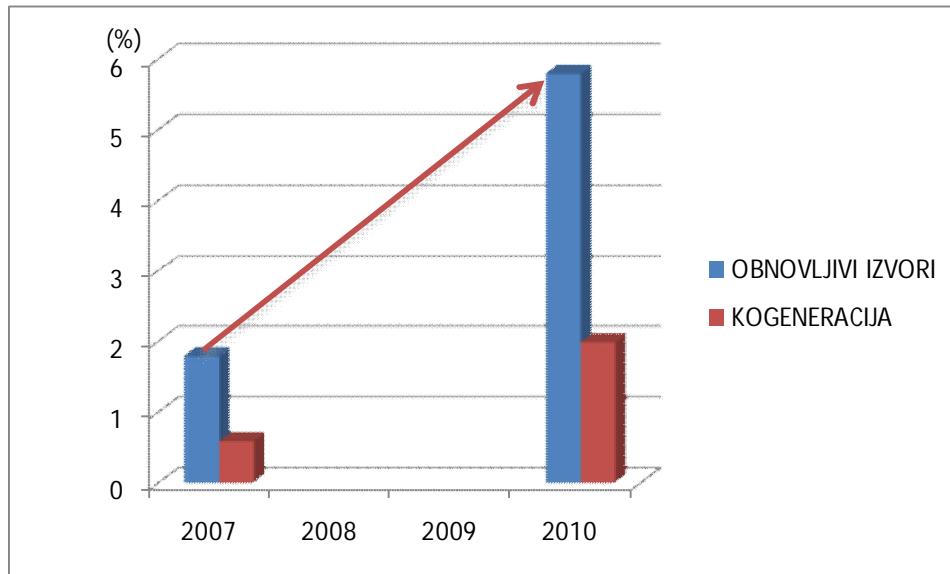
Seminar

IZVORI ELEKTRIČNE ENERGIJE U DISTRIBUCIJSKOJ MREŽI
IZAZOV ZA VOĐENJE POGONA, ZAŠITU, MJERENJA I KOMUNIKACIJE
Zagreb, 1. listopada 2009.

Dinamika uvođenja distribuiranih izvora u RH

	2007	2008	2009	2010
OBNOVLJIVI IZVORI	1,8% Puk			5,8% Puk
KOGENERACIJA	0,6% Puk			2% Puk

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Registrar Projekata OiEEiK

VRSTA POSTROJENJA	EL. SNAGA [MW]
SUNČANE ELEKTRANE	3,357
HIDROELEKTRANE	114,427
VJETROELEKTRANE	4.356,860
ELEKTRANE NA BIOMASU	57,009
ELEKTRANE NA BIOPLIN	21,745
KOGENERACIJE	30,150
GEOTERMALNE ELEKTRANE	4,710
ELEKTRANE NA DEPONIJSKI PLIN I PLIN IZ POSTROJENJA ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA	2,500
Ukupno	4.590,758

Seminar

**IZVORI ELEKTRIČNE ENERGIJE U DISTRIBUCIJSKOJ MREŽI
IZAZOV ZA VOĐENJE POGONA, ZAŠITU, MJERENJA I KOMUNIKACIJE**
Zagreb, 1. listopada 2009.

Ciljevi za pojedine izvore u RH do 2020. godine

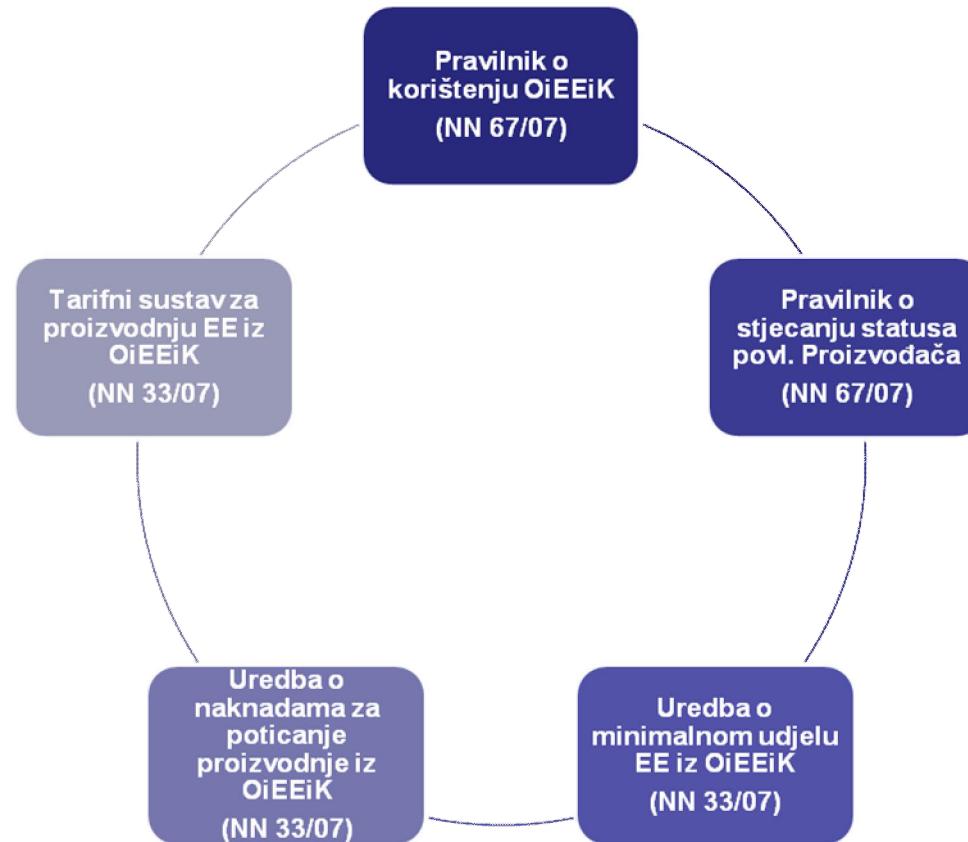
- **1200 MW instalirane snage u vjetroelektranama** (2000 MW do 2030. godine),
- **140 MW instalirane snage u elektranama na biomasu** (420 MW do 2030. godine),
- **40 MW instalirane snage u TE na komunalni otpad** (60 MW do 2030. godine),
- **20 MW instalirane snage u geotermalnim elektranama** (30 MW o 2030. godine),
- **45 MW instalirane snage u sunčevim elektranama** (250 MW do 2030. godine),
- **100 MW instaliranih u malim hidroelektranama** (140 MW do 2030. godine)

Izvor: [L3]

SADRŽAJ

- *Inteligentne mreže*
- *Dinamika uvođenja distribuiranih izvora u okruženju i Hrvatskoj*
- *Stjecanje statusa povlaštenog proizvođača*
- *Mjerenje električne energije*

Podzakonski akti - OiEEiK

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Podjela postrojenja za proizvodnju električne i toplinske energije

Obnovljivi izvori energije- električna energija

Grupa 1., 2. i 6.

Kogeneracijska postrojenja

Grupa 3.,4.,5

Obnovljivi izvori energije-toplinska energija

Grupa 7. i 8.

Grupa 1. OIE - postrojenja priključenja na distribucijsku mrežu, inst. snage *do uključivo 1 MW*

sunčeve elektrane (a. do 10 kW; b. od 10 do uključivo 30 kW; c. veće od 30 kW)

hidroelektrane

vjetroelektrane

biomasa (a. iz šumarstva i poljoprivrede ; b. iz drvno-prerađivačke industrije)

geotermalne

bio plin iz poljoprivr. nasada te organskih ostataka i otpada iz preh.-prerađ. industrije

tekuća goriva

deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda

ostali OI (plima i oseka i sl.)

Grupa 2. OIE -postrojenja priključenja na prijenosnu/distribucijsku mrežu, inst. snage **veće od 1 MW**

Grupa 6. – OIE individualna postrojenja

hidroelektrane

vjetroelektrane

biomasa (a. iz šumarstva i poljoprivrede ; b. iz drvno-prerađivačke industrije)

geotermalne

bio plin iz poljoprivr. nasada te organskih ostataka i otpada iz preh.-prerađ. industrije

tekuća goriva

deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda

ostali OI (plima i oseka i sl.)

Grupa 3., 4. i 5. - kogeneracijska postrojenja

Grupa 3. Postrojenja priključenja na distribucijsku mrežu, inst. snage *do uključivo 1 MW*

- a. do uključivo 50 kW, tzv. **mikro**-kogenreacije
- b. > od 50 kW, do uključivo 1 MW, tzv. **male** kogeneracije.

Grupa 4. Postrojenja priključenja na prijenosnu ili distribucijsku mrežu, inst. snage *veće od 1 MW*

- a. > 1 MW, do uključivo 35 MW, tzv. **srednje** kogeneracije (ODS)
- b. > od 35 MW, tzv. **velike** kogeneracije (OPS)

Grupa 5: *Individualna* kogen. postrojenja koja nisu priključena na prijenosnu ili distribucijsku mrežu

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Stjecanje statusa povlaštenog proizvođača

VRSTA POSTOJENJA	GRUPA	INSTALIRANA SNAGA	MJESTO PRIKLJUČKA	Napomena:
OIEE	1	≤1MW	ODS	
	2	>1MW	ODS/OPS	
KOGENERACIJA	3	≤1MW	ODS	
	3.a.	≤50 kW	ODS	Mikro
	3.b.	>50 kW; ≤1MW	ODS	Male
	4.	>1MW	ODS/OPS	
	4.a.	>1 MW; ≤35MW	ODS	Srednje
	4.b.	>35MW	OPS	Velike
	5.		-	Individualna
	6.		-	Individualna
OIEE (toplinska energija)	7.	≤30kW ili P ≤40m ²	-	Individualna
	8.	>30kW ili P >40m ²	-	Individualna

Prikupljanje naknade za OiEEiK

**OPSKRBLJIVAČ
PRIKUPLJA NAKNADU OD
SVIH KUPACA U IZNOSU**

OD 0,0089 kn/kWh

od 1.7.09. do danas

isplatu poticajne
cijene povlaštenim
proizvođačima za
isporučenu el.
energiju

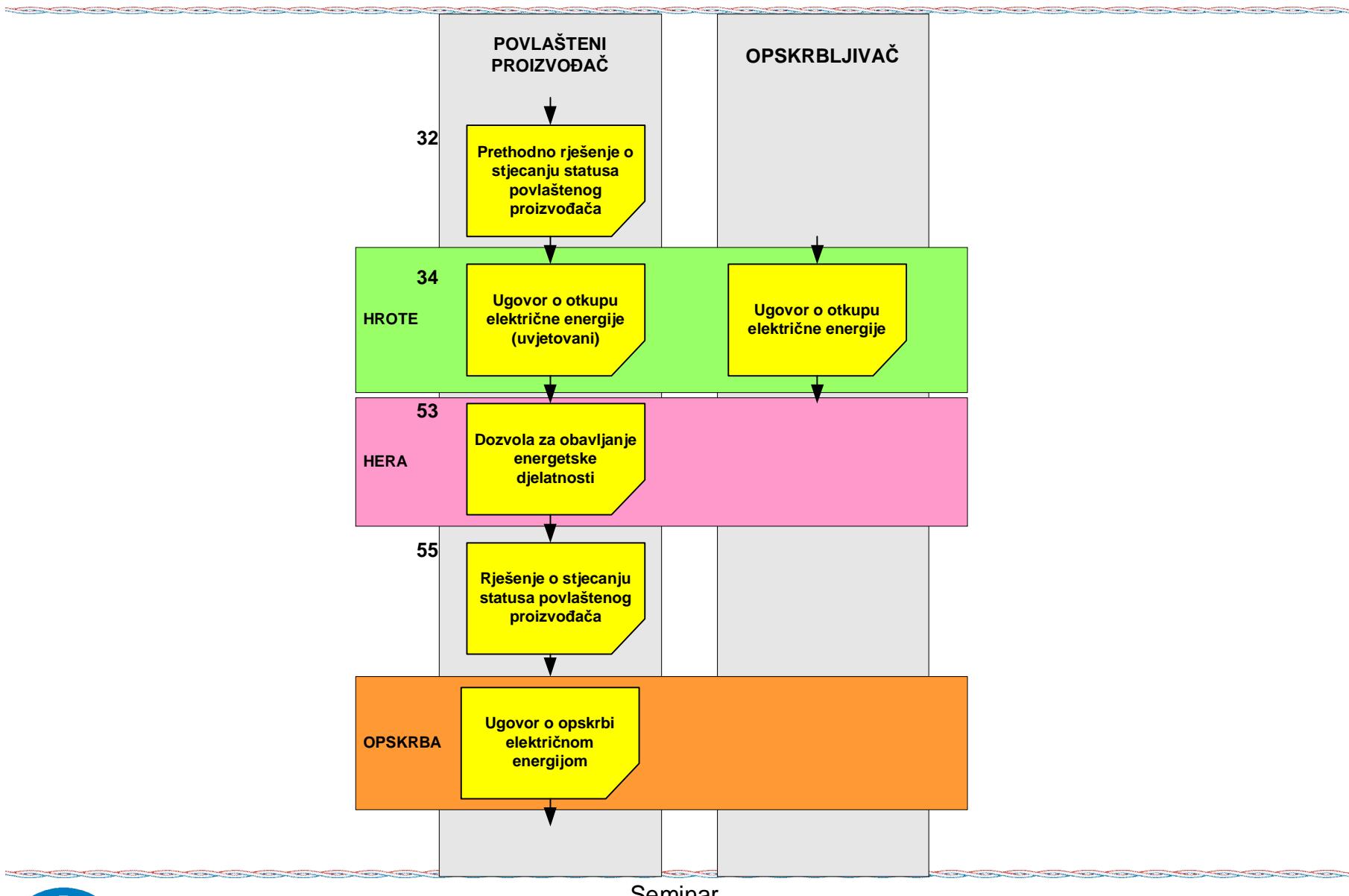
financiranje
poslova operatora
tržišta

plaćanje troškova uravnoteženja
elektroenergetskog sustava
nastalih zbog odstupanja
povlaštenih proizvođača.

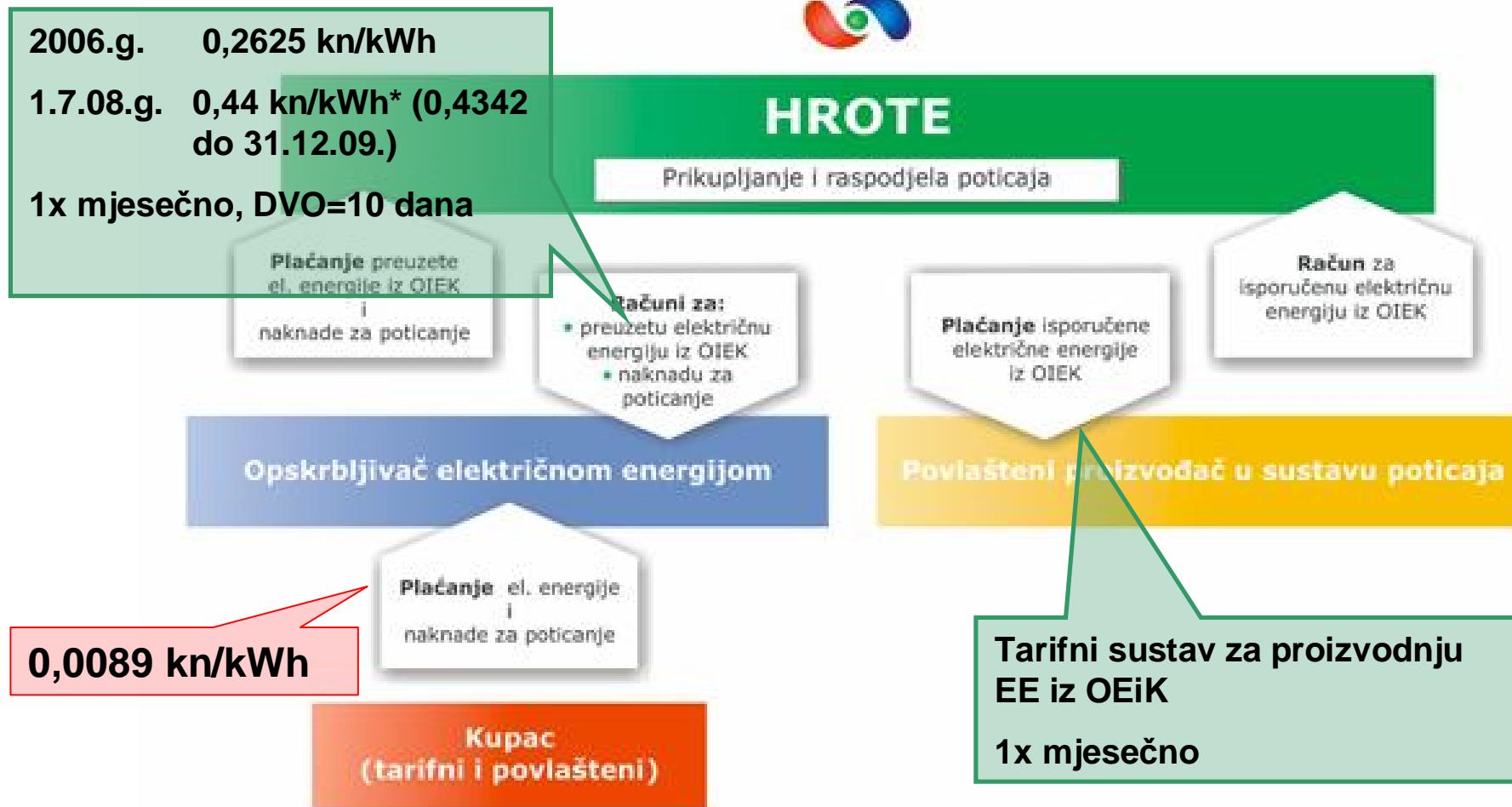
MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Ugovor se skupa na određeno vrijeme od 12 godina.

Što nakon toga? Izazov?

Seminar

IZVORI ELEKTRIČNE ENERGIJE U DISTRIBUTIJSKOJ MREŽI
IZAZOV ZA VOĐENJE POGONA, ZAŠTITU, MJERENJA I KOMUNIKACIJE
Zagreb, 1. listopada 2009.

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Tarifni sustav -OiE do uključivo 1 MW

Grupa	Tip postrojenja	C za 2007.g. (kn/kWh)	Indeks potrošačkih cijena za 2007.g. XII 2007/XII 2006	C za 2008.g. (kn/kWh)	Indeks potrošačkih cijena za 2008.g. XII 2008/XII 2007	C za 2009.g. (kn/kWh)
Postrojenje instalirane snage ≤ 1 MW						
1.a.1.	sunčane elektrane instalirane snage do uključivo 10 kW	3,40	105,8	3,5972	102,9	3,7015
1.a.2.	sunčane elektrane instalirane snage veće od 10 kW do uključivo 30 kW	3,00	105,8	3,1740	102,9	3,2660
1.a.3.	sunčane elektrane instalirane snage veće od 30 kW	2,10	105,8	2,2218	102,9	2,2862
1.b.	hidroelektrane	0,69	105,8	0,7300	102,9	0,7512
1.c.	vjetroelektrane	0,64	105,8	0,6771	102,9	0,6967
1.d.1.	elektrane na biomasu iz šumarstva i poljoprivrede (granjevina, slama, koštice ...)	1,20	105,8	1,2696	102,9	1,3064
1.d.2.	elektrane na krutu biomasu iz drvno-preradivačke industrije (kora, piljevina, sječka ...)	0,95	105,8	1,0051	102,9	1,0342
1.e.	geotermalne elektrane	1,26	105,8	1,3331	102,9	1,3718
1.f.	elektrane na biopljin iz poljoprivrednih nasada (kukuruzna siraža ...) te organskih ostataka i otpada iz poljoprivrede i prehrabeno-preradivačke industrije (kukuruzna siraža, stajski gnoj, klaonički otpad, otpad iz proizvodnje biogoriva ...)	1,20	105,8	1,2696	102,9	1,3064
1.g.	elektrane na tekuća biogoriva	0,36	105,8	0,3909	102,9	0,3919
1.h.	elektrane na deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda	0,36	105,8	0,3909	102,9	0,3919
1.i.	elektrane na ostale obnovljive izvore (morski valovi, plima i oseka ...)	0,60	105,8	0,6348	102,9	0,6532

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Tarifni sustav - OiE veće od 1 MW

Grupa	Tip postrojenja	C za 2007.g. (kn/kWh)	Indeks potrošačkih cijena za 2007.g. XII 2007/XII 2006	C za 2008.g. (kn/kWh)	Indeks potrošačkih cijena za 2008.g. XII 2008/XII 2007	C za 2009.g. (kn/kWh)
Postrojenje instalirane snage > 1 MW						
2.a.	hidroelektrane (≤ 10 MW) do uključivo 5000 MWh proizvedenih u kalendarskoj godini	0,69	105,8	0,7300	102,9	0,7512
	hidroelektrane (≤ 10 MW) za više od 5000 MWh do uključivo 15000 MWh proizvedenih u kalendarskoj godini	0,55	105,8	0,5819	102,9	0,5988
	hidroelektrane (≤ 10 MW) za više od 15000 MWh proizvedenih u kalendarskoj godini	0,42	105,8	0,4444	102,9	0,4573
2.b.	vjetroelektrane	0,65	105,8	0,6877	102,9	0,7076
2.c.1.	elektrane na biomasu iz šumarstva i poljoprivrede (granjevina, slama, koštice ...)	1,04	105,8	1,1003	102,9	1,1322
2.c.2.	elektrane na krutu biomasu iz drvno-preradivačke industrije (kora, piljevina, sječka ...)	0,83	105,8	0,8781	102,9	0,9036
2.d.	geotermalne elektrane	1,26	105,8	1,3331	102,9	1,3718
2.e.	elektrane na biopljin iz poljoprivrednih nasada (kukuruzna silaža ...) te organskih ostataka i otpada iz poljoprivrede i prehrabeno-preradivačke industrije (kukuruzna silaža, stajski gnoj, klaonički otpad, otpad iz proizvodnje biogoriva ...)	1,04	105,8	1,1003	102,9	1,1322
2.f.	elektrane na tekuća biogoriva	0,36	105,8	0,3809	102,9	0,3919
2.g.	elektrane na deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda	0,36	105,8	0,3809	102,9	0,3919
2.h.	elektrane na ostale obnovljive izvore (morski valovi, plima i oseka ...)	0,50	105,8	0,5290	102,9	0,5443

Hidroelektrane instalirane snage >10MW se nisu u sustavu poticanja!!!

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Tarifni sustav - Kogeneracija

Grupa	Tip postrojenja	C za 2007.g. (kn/kWh)		C za 2008.g. (kn/kWh)		C za siječanj 2009.g. (kn/kWh)		C od veljače 2009.g. (kn/kWh)	
		VT	NT	VT	NT	VT	NT	VT	NT
3.a.	Kogeneracijska postrojenja instalirane električne snage do uključivo 50 kW, tzv. mikro-kogeneracije te sva kogeneracijska postrojenja koje koriste gorivne ćelije na vodik	0,61	0,32	0,61	0,32	0,6615	0,3470	0,7685	0,4031
3.b.	Kogeneracijska postrojenja instalirane električne snage veće od 50 kW do uključivo 1 MW, tzv. male kogeneracije	0,51	0,26	0,51	0,26	0,5531	0,2820	0,6425	0,3275
4.a.	Kogeneracijska postrojenja instalirane električne snage veće od 1 MW do uključivo 35 MW, tzv. srednje kogeneracije priključene na distribucijsku mrežu	0,44	0,22	0,44	0,22	0,4772	0,2386	0,5543	0,2772
4.b.	Kogeneracijska postrojenja instalirane električne snage veće od 35 MW, tzv. velike kogeneracije, te sva kogeneracijska postrojenja priključena na prijenosnu mrežu	0,30	0,15	0,30	0,15	0,3254	0,1627	0,3779	0,1890

Seminar

IZVORI ELEKTRIČNE ENERGIJE U DISTRIBUCIJSKOJ MREŽI
IZAZOV ZA VOĐENJE POGONA, ZAŠITU, MJERENJA I KOMUNIKACIJE
Zagreb, 1. listopada 2009.

SADRŽAJ

- *Inteligentne mreže*
- *Dinamika uvođenja distribuiranih izvora u okruženju i Hrvatskoj*
- *Stjecanje statusa povlaštenog proizvođača*
- *Mjerenje električne energije*

NPOWER

- **ZA MIKROGENERACIJE**

- snage do 6 kW, u pravilu za kućnu upotrebu
- plaća se samo energija predana u mrežu (i to do 6 kW)
- Mjerenje obuhvaća brojila za mjerenje proizvedene, predane i preuzete električne energije. Ukoliko kupac ne posjeduje brojilo predane električne energije onda se na temelju proizvedene električne energije radi procjena.
- očitanje brojila je 2 puta godišnje, nakon čega slijedi obračun i obveza plaćanja u roku od 60 dana.
- npower je ujedno njihov agent za zelene certifikate (engl. ROC-renewable obligations certificate) kojeg izdaje Ofgem za energiju proizvedenu iz mikrogeneracije

OFGEM

- Ugradnja inovativnog mjerjenja kao dio instalacije mikrogeneracije može pomoći u kapitalizaciji potencijala mikrogeneracije.
- Ofgem je fokusiran na uklanjanje barijera **inteligentnom mjerenu** (engl. **Smart meters**) kako bi opskrbljivači mogli odgovoriti na zahtjeve kupaca, uključujući ponudu za mikrogeneraciju.
- Ofgem surađuje s industrijsima i dionicima na uspostavi standarda interoperabilnosti za intelligentna brojila <http://www.energy-retail.org.uk/>
- Intelligentan brojila mogu omogućiti opskrbljivačima ponudu inovativnih modela za električnu energiju i mikrogeneraciju.
- Intelligentno mjerjenje bi smanjilo troškove opskrbljivaču i kupcu kod prikupljanja i obrade mjernih podataka, omogućilo upravljanje opterećenjem (ugradnjom releja za prebacivanje tarifa i sl.), omogućilo točnu informaciju o količini predane energije mikrogeneracije, povećalo svijest o korištenju električne energije (real time), omogućilo planiranje proizvodnje.

CER (Metering code)

- 15 minutno mjerjenje za proizvođače i kupce s vlastitom proizvodnjom i to slijedećih parametara:
  - uvoz/izvoz kWh (energija radna) A+, A-
  - uvoz/izvoz kVArh (energija jalova) R+, R-
  - uvoz/izvoz kW (snaga radna) P+ P-
  - uvoz/izvoz kVAr (snaga jalova) Q+ Q-
- daljinski, dnevno

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Karakteristike opreme obračunskog mjernog mjesta OIEEiK

Naponska razina	0,4 kV		10,20,30,35 kV	
Vršna snaga	$P_v \leq 30 \text{ kW}$ $P_v > 30 \text{ kW}$		$P_v \leq 5 \text{ MW}$ $P_v > 5 \text{ MW}$	
Karakteristike brojila				
Dvosmjerno intervalno	☒	☒	☒	☒
Mjerjenje	izravno	poluizravno	neizravno	neizravno
Mjerjenje vršne snage	☒	☒	☒	☒
Daljinsko očitanje	☒	☒	☒	☒
Mjerne veličine	$A_+, A_-, R_+, R_-, P_+, P-Q_+, Q_-, Q_1, Q_2, Q_3, Q_4,$			
Dodatne mjerne veličine	*	$U_{f\text{eff}} 1,2,3; \cos \varphi 1,2,3$		
Razred točnosti (djelatna snaga)	1	1	1	0,5S
Razred točnosti (jalova snaga)	2	2	2	1
Krivulja opterećenja	☒	☒	☒	☒
Karakteristike mjernih transformatora				
Razred točnosti strujnog : 0,5	☒		☒	☒
Faktor sigurnosti strujnog : 5	☒		☒	☒
Razred točnosti naponskog : 0,5			☒	☒

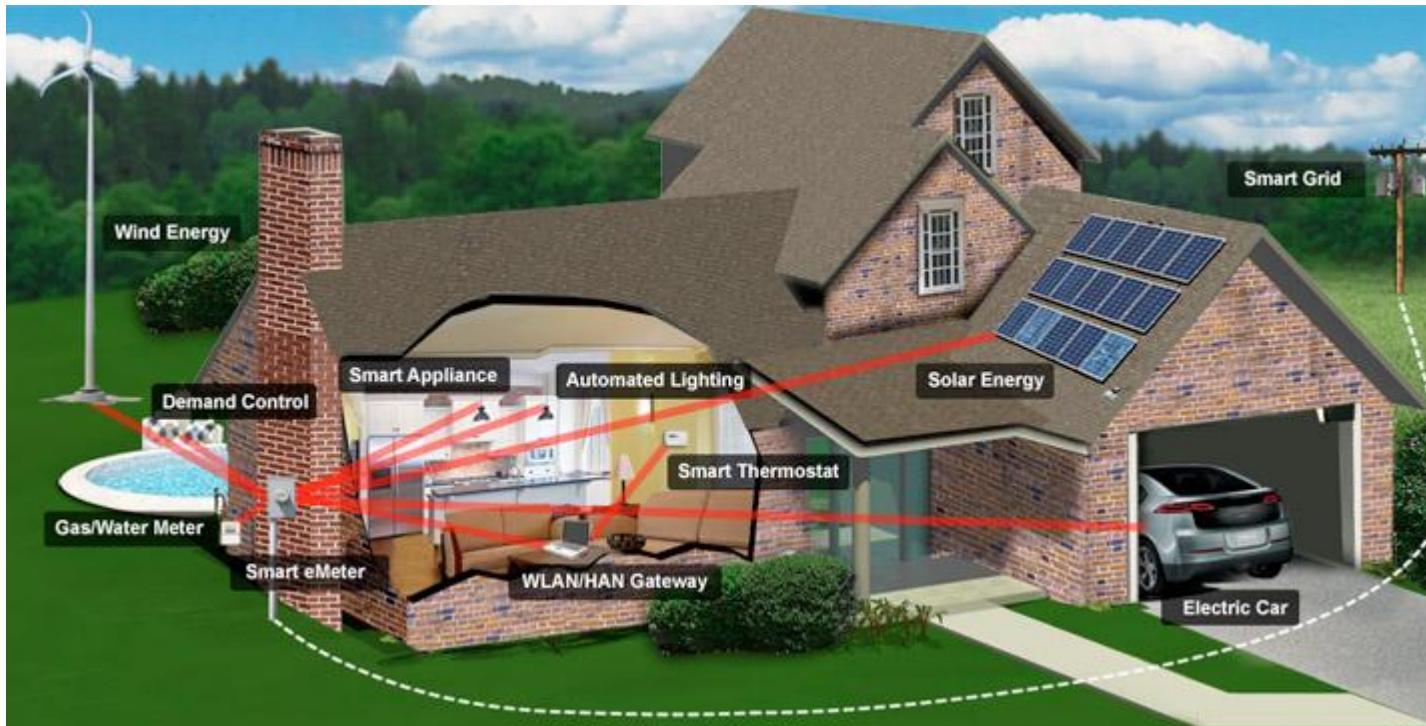
Očitanje/vlasništvo mjernih uređaja

- Brojila električne energije za proizvođače očitavaju se mjesечно unutar razdoblja od **30+/-3 dana**, što se smatra standardnom uslugom očitanja.
- Povlašteni proizvođač može ugovoriti drugo razdoblje očitanja što se posebno plaća (110 kn/OMM bez PDV-a), odnosno besplatno ako je usluga ostvarena elektroničkim putem.
- Mjerna oprema na obračunskom mjernom mjestu proizvođača **vlasništvo je proizvođača**.
- **Povlašteni proizvođač** koji ima pravo na poticajnu cijenu snage 5 MW i veće, dostavlja Operatoru tržišta **satni plan proizvodnje** za dan isporuke.

Mjerenje električne energije povlaštenog proizvođača

- *Svako takvo postrojenje mora imati vlastito mjerno mjesto.*
  - na svakom mjernom mjestu mjeri se ukupno proizvedena električna energija u postrojenju (Eu).
  - tarifnim sustavom se utvrđuju tarifne stavke za **isporučenu električnu energiju** iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije za slijedeće grupe....

Uključenje u AMR/Billing sustav ODS-a

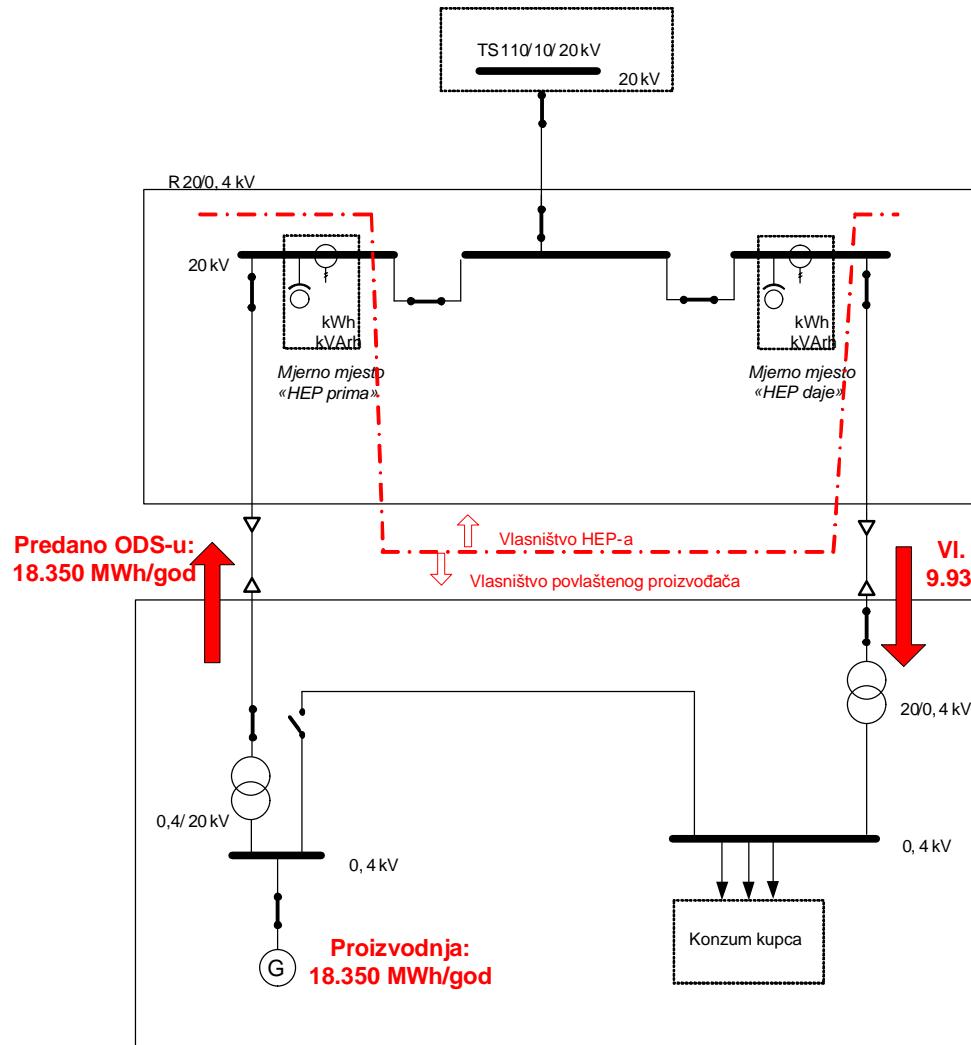

- kupac je ujedno i proizvođač
- dvosmjerna intervalna brojila
- označiti u aplikaciji za obračun el. energije takve kupce
- AMR baza razmjenjuje podatke s opskrbljivačem i HROTE-om

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Mjerenje el. energije povlaštenog proizvođača i kupca

KOLIČINE	Kupac kupio	Proizvođač predao
Energija VT (kWh)	7.944.000,00	
Energija NT (kWh)	1.986.000,00	
Energija Ukupno	9.930.000,00	18.350.000,00
Snaga VT (kW)	28.800,00	
Obnovljivi (kWh)	9.930.000,00	

CJENE	Kupac plaća Opskrbi	Kupac plaća mreži	HROTE plaća Proizvođaču
Energija VT (kWh)	0,3370	0,11	1,1322
Energija NT (kWh)	0,1685	0,06	1,1322
Snaga VT (kW)	36,1878	13,40	
SMN	0,0000	57,00	
Obnovljivi (kWh)	0,0089		

TROŠAK	Kupac plaća Opskrbi	Kupac plaća mreži	HROTE plaća Proizvođaču
Energija VT (kWh)	2.677.128,00	873.840,00	20.775.870,00
Energija NT (kWh)	334.641,00	119.160,00	
Snaga VT (kW)	1.042.208,64	385.920,00	
SMN	0,00	684,00	
Obnovljivi (kWh)	88.377,00	0,00	

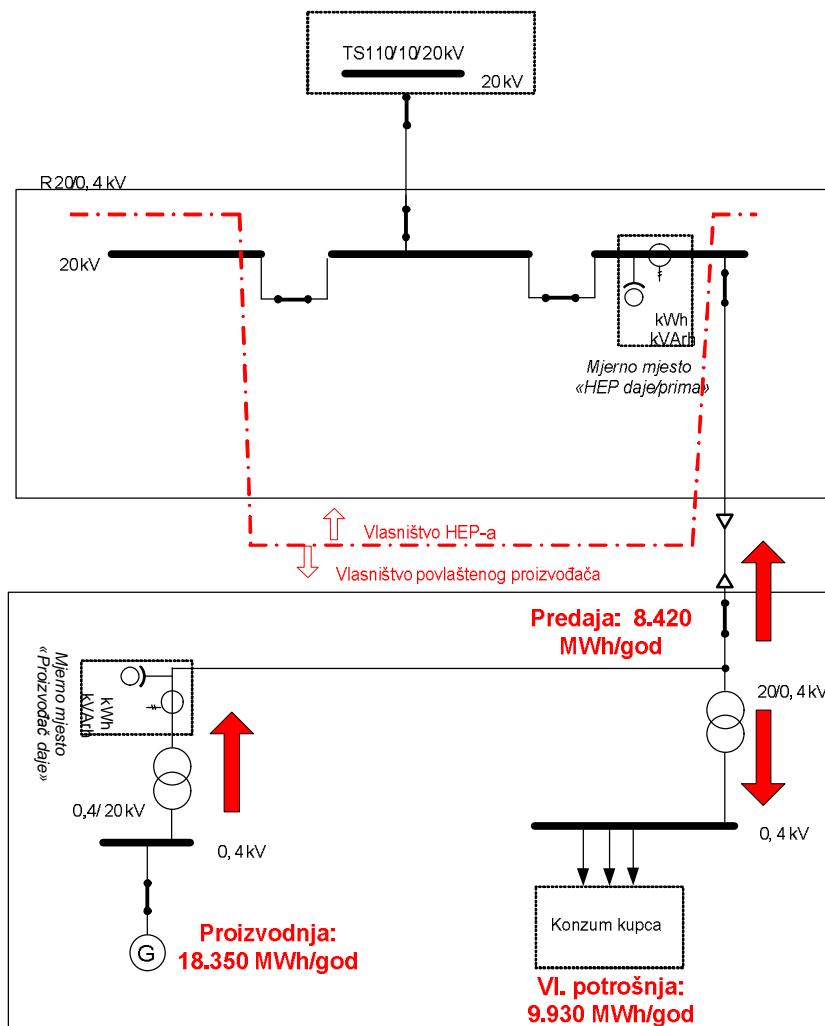
Ukupno	4.142.354,64	1.379.604,00	20.775.870,00
UK mreža+opskrba	5.521.958,64		
Dobit/gubitak (godišnje)			15.253.911,36

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Mjerenje el. energije povlaštenog proizvođača i kupca

KOLIČINE	Kupac potrošio		Proizvođač predao
Energija VT (kWh)	7.944.000,00		
Energija NT (kWh)	1.986.000,00		
Energija Ukupno	9.930.000,00		8.420.000,00
Snaga VT (kW)	28.800,00		
Obnovljivi (kWh)	9.930.000,00		

CIJENE	Kupac plaća Opskrbi	Kupac plaća mreži	HROTE plaća Proizvođaču
Energija VT (kWh)			1.1322
Energija NT (kWh)			
Snaga VT (kW)			
SMN			
Obnovljivi (kWh)			

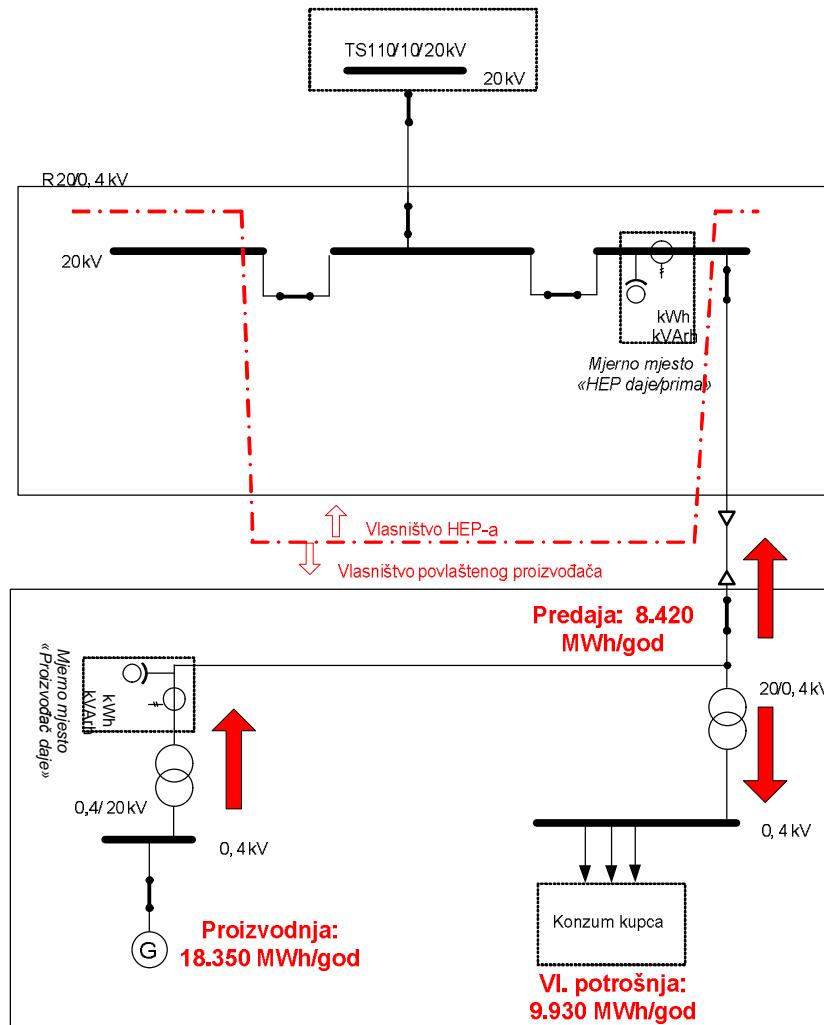
TROŠAK		Proizvođač prodaje na tržištu HROTE plaća Proizvođaču	
Energija VT (kWh)		0,00	9.533.124,00
Energija NT (kWh)		0,00	
Snaga VT (kW)			
SMN			
Obnovljivi (kWh)			
Ukupno		0,0000	0,0000
UK mreža+opskrba		0,0000	9.533.124,00
Dobit/gubitak (godišnje)			9.533.124,0000

MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE RAZMJENE IZMEĐU PROIZVODNOG POSTROJENJA I MREŽE

mr.sc. Tina Jakaša, dipl.ing.

Mjerenje el. energije povlaštenog proizvođača i kupca

KOLIČINE	Kupac potrošio	Proizvođač prodao	Proizvođač predao
Energija VT (kWh)	7.944.000,00	8.420.000,00	14.680.000,00
Energija NT (kWh)	1.986.000,00		3.670.000,00
Energija Ukupno	9.930.000,00		18.350.000,00
Snaga VT (kW)	28.800,00		
Obnovljivi (kWh)	9.930.000,00		

CIJENE	Kupac plaća Opskrbi	Proizvođač prodaje na tržistu	HROTE plaća Proizvođaču
Energija VT (kWh)		0,44	0,6922
Energija NT (kWh)			0,6922
Snaga VT (kW)			
SMN			
Obnovljivi (kWh)			

TROŠAK	Kupac plaća Opskrbi i mreži	Proizvođač prodaje na tržistu	HROTE plaća Proizvođaču
Energija VT (kWh)	0,00	6.459.200,00	10.161.496,00
Energija NT (kWh)	0,00		2.540.374,00
Snaga VT (kW)	0,00		
SMN	0,00	0,00	
Obnovljivi (kWh)	0,00		
Ukupno	0,00	6.459.200,00	12.701.870,00
UK mreža+opskrba	0,00		
Dobit/gubitak (godišnje)			19.161.070,00

Pojmovnik

- **Distribuirana proizvodna jedinica** – *Proizvodna jedinica* koja je priključena na distribucijsku mrežu i pod nadležnošću je operatora distribucijskog sustava [L1]. U stranoj literaturi nalaze se izrazi *distribution production*, *distribution generation dispersed generation* (SAD), *decentralised generation* (EU, Azija), *embedded generation* (UK) [L10].
- **“Inteligentna mreža (engl. Smart Grids)** je električna mreža koja može na inteligentan način integrirati sve aktivnosti korisnika spojenih na mrežu (proizvođača, kupaca i onih koji su proizvođači i kupci istovremeno) kako bi omogućila na učinkovit način održivu, ekonomski isplativu i sigurnu opskrbu električnom energijom” [L9].
- **Prosumer** =producer+consumer – objedinjena uloga proizvođača i kupca

Literatura

- [L1] Mrežna pravila elektroenergetskog sustava (NN 36/06)
- [L2] Naputak za primjenu važećih zakona i pravilnika glede uspostavljanja priključka OiEEiK na distribucijsku i prijenosnu mrežu
- [L3] Prilagodba i nadogradnja strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske, Nacrt zelene knjige, listopad 2008. <http://www.energetska-strategija.hr/elen.html>
- [L4] www.mingorp.hr/UserDocsImages/Tablica_OIEK.xls
- [L5] NPOWER, Microgeneration Sheme, Termes and Conditions, www.npower.com
- [L6] OFGEM and microgeneration:next steps, www.ofgem.gov.uk
- [L7] CER, Metering code, 13, June 2007
- [L8] Datamonitor, The Development of Smart Grids, BFEN0372 February 2009
- [L9] European Technology Platform, "Smart Grids", September 2008.
- [L10] Skrlec, Krajcar, Katić: "Utjecaj distribuiranih izvora na planiranje razdjelne mreže", Energija 2005.